

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ การปฏิบัติตัวระหว่าง ตั้งครรภ์ และน้ำหนักแรกเกิดของบุตร ในหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เลือกแบบเจาะจงจากหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่เป็น ลูกจ้างทำงานในหน่วยผลิต ของโรงงานอุตสาหกรรมฮานินทร์คอนเดนเซอร์ จำกัด โดย กำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นหญิงวัยเจริญพันธุ์ อายุระหว่าง 15 - 45 ปี
2. เคยผ่านการตั้งครรภ์ และการคลอด มาก่อนแล้ว
3. ระยะเวลาการตั้งครรภ์ หรือการคลอดครั้งสุดท้ายไม่เกิน 5 ปี
4. หรือบุตรคนสุดท้าย มีอายุระหว่าง 0 - 5 ปี
5. ต้องไม่อยู่ในระหว่างการตั้งครรภ์

จากการสำรวจในโรงงาน พบว่า มีหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด จำนวนทั้งสิ้น 75 ราย

สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

โรงงานฮานินทร์คอนเดนเซอร์ จำกัด สถานที่ตั้ง 106 หมู่ 3 ถนนรอบเมือง ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ใช้ เทคโนโลยีและเครื่องจักรกลทันสมัยในการผลิตตัวเก็บประจุไฟฟ้า (Aluminium electrolytic capacitors) มีพนักงาน 1,054 คน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานหญิง แบ่งงาน

เป็น 6 ฝ่าย การศึกษารั้ครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเฉพาะที่ฝ่ายผลิต (Production department) ในแผนกประกอบมือ (Hand assembly) ใส่ปลอกพลาสติก (Hand sleeving) ชาร์จประจุไฟฟ้า (Hand aging) บวรวงู้มท์ (Taping and forming) และแผนกตรวจสอบภายนอก (Appearance inspecial) ซึ่งแผนกทั้ง 5 นี้จะเป็นแผนกที่ทำงานในเวลา 8.00-17.00 น. ทางโรงงานจึงได้จัดไว้สำหรับพนักงานที่มีครอบครัวแล้วหรืออยู่ในภาวะตั้งครรรค์และหลังคลอด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

1. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ ลักษณะครอบครัว ประวัติการตั้งครรรค์ การคลอดและข้อมูลเกี่ยวกับน้ำนมแรกเกิดของบุตร

2. แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวระหว่างตั้งครรรค์ เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการดูแลตนเองระหว่างตั้งครรรค์ สร้างเป็นข้อคำถามแบบตอบถูกผิด และคำถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คะแนนเต็ม 48 คะแนน ดังนี้

2.1 ความรู้ด้านโภชนาการ จำนวน 13 ข้อ 13 คะแนน

2.2 ความรู้ด้านกิจกรรมประจำวัน จำนวน 13 ข้อ 13 คะแนน

2.3 ความรู้ด้านการป้องกันโรคและภาวะแทรกซ้อน จำนวน 14 ข้อ

14 คะแนน

2.4 ความรู้ด้านสุขภาพจิต จำนวน 8 ข้อ 8 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

ลักษณะคำถามแบบ ถูกผิด มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คำถามเชิงบวก ถ้าตอบถูก ให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบผิด ให้ 0 คะแนน

คำถามเชิงลบ ถ้าตอบถูก ให้ 0 คะแนน

ถ้าตอบผิด ให้ 1 คะแนน

คำถามปลายเปิด ถ้าตอบถูกต้องตามเฉลยให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบผิด ให้ 0 คะแนน

เมื่อรวมคะแนนจากคำถามทุกด้าน ทุกข้อ คะแนนเต็มคือ 48 คะแนน มีเกณฑ์ประเมินระดับความรู้ดังนี้

ความรู้ในเกณฑ์สูง หมายถึง ระดับคะแนนที่มากกว่าร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม คือ มากกว่า 36 คะแนน

ความรู้ในเกณฑ์ต่ำ หมายถึงระดับคะแนนที่น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม คือ คะแนนที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 36 คะแนน

3. แบบวัดการปฏิบัติตัวในระหว่างตั้งครรภ์ เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตัวและการดูแลตนเองโดยทั่วไปในขณะตั้งครรภ์ เป็นการถามข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ระยะการตั้งครรภ์ครั้งสุดท้าย ข้อคำถามจะเป็นไปในแนวเดียวกับคำถามเรื่องความรู้ โดยสร้างเป็นคำถามแบบตอบถูกผิดและคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คะแนนเต็ม 48 คะแนน เช่นกันดังนี้

3.1 การปฏิบัติตัวด้านโภชนาการ จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน

3.2 การปฏิบัติตัวด้านกิจกรรมประจำวัน จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน

3.3 การปฏิบัติตัวด้านการป้องกันโรคและภาวะแทรกซ้อน จำนวน 8 ข้อ

8 คะแนน

3.4 การปฏิบัติตัวด้านสุขภาพจิต จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

ลักษณะคำถามแบบ ถูกผิด มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คำถามเชิงบวก ถ้าตอบว่า ใช่, ได้ปฏิบัติ ให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบว่า ไม่ใช่, ไม่ได้ปฏิบัติ ให้ 0 คะแนน

คำถามเชิงลบ ถ้าตอบว่า ใช่, ได้ปฏิบัติ, ให้ 0 คะแนน

ถ้าตอบว่า ไม่ใช่, ไม่ได้ปฏิบัติ ให้ 1 คะแนน

คำถามปลายเปิด ถ้าปฏิบัติถูกต้องตามเฉลย ให้ 1 คะแนน

ถ้าปฏิบัติไม่ถูกต้อง ให้ 0 คะแนน

เมื่อรวมคะแนนจากคำถามทุกคำถาม ทุกข้อ คะแนนเต็มคือ 48 คะแนน มีเกณฑ์
ประเมินการปฏิบัติตัวดังนี้

ปฏิบัติตัวถูกต้อง หมายถึง คะแนนที่มากกว่าร้อยละ 75 ของคะแนน
เต็ม คือ คะแนนที่มากกว่า 36 คะแนน

ปฏิบัติตัวไม่ถูกต้อง หมายถึง คะแนนที่น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 75
ของคะแนนเต็ม หรือ คือคะแนนที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 36 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสาร
ต่าง ๆ แล้วดัดแปลงเรียบเรียงให้มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ จากนั้นนำแบบสอบถาม
นี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติศาสตร์ ได้แก่ อาจารย์พยาบาลจำนวน
3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา หลังจากผ่านการพิจารณาจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อความให้มีความเหมาะสมของ
ภาษา ความชัดเจนในเนื้อหา และการเรียงลำดับข้อความตามความเหมาะสม การหาค่า
ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดำเนินการโดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัว
อย่างที่มีลักษณะเดียวกับประชากรที่จะศึกษา และได้เลือกการทดสอบนี้ กับหญิงวัยเจริญพันธุ์
ที่โรงงาน เอ็น. ที. การ์เมนท์ อำเภอคลองสะแกกีด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ราย
คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 แบบวัดความรู้ และส่วนที่ 3 แบบ
วัดการปฏิบัติตัวระหว่างตั้งครรภ์ โดยใช้สูตรของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR 20) ดังนี้
(ยูวดี ภาษา และคณะ, 2526, หน้า 157)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} (1 - E_{pq})$$

$$s^2_t$$

เมื่อ rtt = ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง
 n = จำนวนข้อของแบบวัด
 p = สัดส่วนของคนที่ตอบถูกในแต่ละข้อ
 q = สัดส่วนของคนที่ตอบผิดในแต่ละข้อ
 S^2t = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

คำนวณค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวระหว่างตั้งครรภ์ ได้เท่ากับ 0.78 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการปฏิบัติตัวในระหว่างตั้งครรภ์ ได้เท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำจดหมายขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้จัดการโรงงานอุตสาหกรรมฮานินทร์คอนเดนเซอร์ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2. ประสานงานกับทางโรงงานในการคัดเลือกรายชื่อกลุ่มประชากรเป้าหมายที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการศึกษา

3. ผู้วิจัยจัดทำแผนและตารางการนัดหมายกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ทำแบบสอบถาม โดยจะต้องไม่รบกวนระบบการปฏิบัติงานตามปกติของทางโรงงาน และขอความเห็นชอบจากฝ่ายผู้บริหารของโรงงานก่อน

4. ขั้นตอนของการใช้แบบสอบถาม

4.1 ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง อธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาครั้งนี้และประโยชน์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับ รวมทั้งวิธีการในการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

4.2 หลังจากกลุ่มเป้าหมายมีความพร้อมและยินดีให้ความร่วมมือ จึงให้ทำแบบสอบถามโดยผู้วิจัยจะนั่งอยู่ด้วยเพื่อตอบข้อซักถามกรณีที่มีปัญหาหรือไม่เข้าใจ

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการตอบแบบสอบถามแต่ละราย มารวบรวมคะแนนแล้วนำไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม

2. กำหนดรหัสและลงรหัส เป็นหมายเลขในแบบสอบถามแต่ละชุดลงในแบบฟอร์มการลงรหัส โดยแยกส่วนเป็นข้อมูลทั่วไป ส่วนของคะแนนความรู้ และส่วนของคะแนนปฏิบัติ

3. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/pc⁺ (Statistical Package for the Social Sciences)

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 ให้คะแนนความรู้ และคะแนนการปฏิบัติตัวระหว่างตั้งครรภ์ คำตอบที่ถูกต้อง ให้ 1 คะแนน และคำตอบไม่ถูกต้องให้ 0 คะแนน แล้วแจกแจงความถี่ของคะแนนที่ตอบถูกและผิดเป็นรายข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย พิสัย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 แบ่งระดับคะแนนความรู้และคะแนนการปฏิบัติตัวระหว่างตั้งครรภ์ออกเป็น 2 ระดับ คือ

เกณฑ์สูง หรือ ถูกต้อง หมายถึง ระดับคะแนนที่มีค่ามากกว่า 36 คะแนน

เกณฑ์ต่ำ หรือ ไม่ถูกต้อง หมายถึง ระดับคะแนนที่มีค่าน้อยกว่า หรือเท่ากับ 36 คะแนน

3.4 แบ่งระดับน้ำหนักแรกเกิดของบุตร โดยถือตามเกณฑ์ จปฐ. และเป้าหมายการพัฒนางานอนามัยแม่และเด็ก ตามแผนพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 7 ออกเป็น 2 ระดับ คือ

น้ำหนักแรกเกิดของบุตรที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน หมายถึง น้ำหนักของทารกแรกเกิดที่มากกว่าหรือเท่ากับ 3,000 กรัม

น้ำหนักของแรกเกิดของบุตรที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน หมายถึง น้ำหนักของทารกแรกเกิดที่น้อยกว่า 3,000 กรัม

3.5 หาคความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้ คะแนนการปฏิบัติตัวและน้ำหนักแรกเกิดของบุตร โดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) จากสูตรดังนี้ (เติมศรี ชำนิการกิจ, 2531, หน้า 218-220)

$$X^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E}$$

เมื่อ O = observe value

E = expected value

ที่ df = (r - 1) (c - 1)

กำหนดความมีนัยสำคัญเท่ากับ .05

เนื่องจากขนาดของประชากรเป้าหมายที่จะหาการศึกษา มีจำนวนตัวอย่างขนาดเล็ก ถ้าค่าที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (expected number) มีค่าอยู่ระหว่าง 5 - 10 จะต้องปรับค่าตัวเลข โดยลดค่า (O - E) ด้วยการลบด้วย 0.5 เพื่อให้ได้ค่าที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด (continuity correction) และใช้เครื่องหมายค่าสมบูรณ์ค่าที่ปรับปรับสูตรนี้เรียกว่า Yate's correction ดังนี้

$$X^2 = \sum \frac{(|O - E| - 0.5)^2}{E}$$

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved